

Любарець В.В.
Заступника директора
Економіко-юридичного училища КУТЕП

СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ АГЕНТА З ОРГАНІЗАЦІЇ ТУРИЗМУ

Поняття ключових компетентностей застосовується в усіх галузях підготовки спеціалістів у різних сферах людської діяльності. Особливістю формування змісту основної компетентності для сфери туризму в Україні є орієнтація їх на світовий досвід теоретичної і практичної професійної підготовки, формування ієрархічного рівня туристичної діяльності відповідно до рівнів зайнятості в сфері туризму.

Деякі зарубіжні дослідники (Р. Хайгерті, А. Мейхью та ін.) розглядають будь-якого професіонала як носія шести типів професійних компетенцій, що сукупно становлять ядро (інваріант) професійної кваліфікації. Це:

- технічні компетенція;
- комунікативна компетенція;
- контекстуальна компетенція (володіння соціальним контекстом, в якому існує професія);
- адаптивна компетенція (здатність передбачати і перетворювати зміни в професії, пристосовуватись до професійних контекстів, що змінюються);
- концептуальна компетенція;
- інтегративна компетенція (уміння мислити в логіці професії, розставляти пріоритети і вирішувати проблеми у відповідному професійному стилі і т.ін.)

Освітні компетенції науковці структурують таким чином:

- ключові (надпредметні), які визначаються, як здатність людини здійснювати різні види діяльності;

- галузеві (загальнопредметні) (набуваються упродовж вивчення змісту того чи іншого предмета (освітньої галузі));
- предметні (формується при вивченні певного предмета).

Ключові компетентності – це ті головні особистісні якості, які потрібні людині, щоб упоратись із сучасними й майбутніми вимогами в її повсякденному приватному й професійному житті.

Актуальність ключових компетенцій обумовлена й тими функціями, які вони виконують у життєдіяльності кожної людини. Це:

- формування у людини здібності навчатись і самонавчатись;
- забезпечення випускникам, майбутнім працівникам більшої гнучкості у взаємовідносинах з працедавцями;
- закріплення репрезентативності, а, отже, зростаючої успішності (стійкості) в конкурентному середовищі існування.

I. Родіна виділяє такі групи ключових компетенцій:

- соціальна компетенція (social competence) – здатність брати відповідальність, співробітництво, ініціатива, активна участь, динамічні знання. Це поняття включає також відкритість до світу та відповідальність за оточуюче середовище, вміння працювати в команді (що включає традиційне поняття робочої етики), приймати діяльність демократичних інститутів суспільства.

- комунікативна – вміння спілкуватися усно та писемно, рідною та іноземними мовами.

- полікультурна – не тільки оволодіння досягненнями культури, а й розуміння та повага до людей інших національностей, релігій, культур, мов, рас, політичних уподобань та соціального становища.

- інформаційна – вміння добувати, осмислювати, опрацьовувати та використовувати інформацію з різних джерел.

- саморозвитку та самоосвіти – мати потребу і готовність постійно навчатися впродовж усього життя.

- продуктивної творчої діяльності.

За аналізом праць науковців можна визначити такі ключові компоненти професійної компетентності.

1. Інформаційна компетентність, яка передбачає володіння інформаційними технологіями, вміння опрацьовувати різні види інформації. Серед них вміння й навички роботи з друкowanими джерелами, вміння здобувати інформацію з інших джерел, переробляти її відповідно до цілей і завдань педагогічного процесу.

2. Комунікативна компетентність - це вміння вступати в комунікацію (спілкування), бути зрозумілим, спілкування без обмежень. Ці вміння допомагають зрозуміти інших (учнів, учителів, батьків).

3. Продуктивна компетентність - це вміння працювати, отримувати результат, ухвалювати рішення та відповідати за них. Більшість науковців серед ключових компетенцій на перше місце ставить саме продуктивну компетентність.

4. Автономізація на компетентність - це здатність до саморозвитку, творчості, самовизначення, самоосвіти, конкурентоспроможність.

5. Моральна компетентність - це готовність, спроможність і потреба жити за традиційними моральними нормами.

6. Психологічна компетентність - це здатність використовувати психологічні засоби навчання в організації взаємодії в освітній діяльності.

7. Предметна компетентність, до змісту якої входить володіння певними засобами навчання у сфері навчального процесу (спеціальність). Це сукупність умінь і навичок, необхідних для стимулювання активності як окремих учнів, так і колективу в цілому. До неї входять вміння вибирати правильний стиль і тон у спілкуванні, управляти їх увагою, темпом діяльності.

8. Соціальна компетентність - це вміння жити та працювати з оточуючими.

9. Математична компетентність - це вміння працювати з числом, числовою інформацією.

10. Особисті якості агента з організації туризму (це теж одна з найголовніших складових професійної компетентності) - доброзичливість, чуйність, урівноваженість, витонченість, толерантність, рефлексія, людяність.

Слід зазначити, що сучасні науковці здатні розглядати професійну компетентність як сукупність трьох складових компонентів - предметно-технологічного, психолого-педагогічного, загальнокультурного.

Наднаукові (міжпредметні) компетентності включають такі здатності фахівця в галузі туризму як вміння:

- демонструвати творче мислення при формуванні та просуванні туристичного продукту;

- застосувати міжособисті види спілкування в різних ситуаціях;
- орієнтуватися у галузі полікультурності;
- демонструвати ділові якості;
- орієнтуватися в специфіці туристичної сфери
- розвивати здібності дослідження та набувати власний досвід.

Загальнонаукові компетентності включають такі здатності фахівця в галузі туризму як знання:

- іноземних мов;
- комп'ютера та інформаційних технологій;
- основ туризму, його світових, національних й регіональних особливостей та закономірностей;

- вміння перенести набуті знання на різні технічні спеціальності (маркетинг, стратегічне планування, людські якості та ін.);

- управлінські якості.

Основні показники професійної компетентності агента з організації туризму - це передусім:

- особистісні якості, особливо перетворювальні та психологічні;
- усвідомлення місця ролі агента з організації туризму в професійній діяльності;
- безперервне підвищення загальної та професійної культури;

- пошукова діяльність;
- конструювання власного професійного досвіду.

З огляду на зазначене можна стверджувати, що під професійною компетентністю агента з організації туризму слід розуміти таку діяльність коли на основі бази знань, умінь, навичок та усвідомленого розуміння своєї ролі в суспільстві безперервного самовдосконалення й саморозвитку особистості, професійній здатності до обслуговування людини під час відпочинку, тобто предметом праці є розширене відтворення здоров'я, сил людини впродовж вільного часу.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт професійно-технічної освіти для підготовки робітників з професії «Агент з організації туризму». – Київ – 2006 р. – 55 с.
2. Бобиенко О. М. Ключевые компетенции личности как образовательный результат системы профессионального образования: Дис. к. пед. н. / Казанский гос. технол. университет. – Казань, 2005. – 186 с.
3. Закон України „Про туризм” // Офіційний вісник України. Щотижневий збірник актів законодавства. – К.: 2003.м №50. – С.34 – 56.
4. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики / Під. заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.
5. Корнілова А. Ключові кваліфікації компетентності особистості у вищих навчальних закладах Німеччини // Шлях освіти. – 2005. – №3. – С.18 – 22.
6. Педагогіка туризму. Навч. посіб. / За ред. проф. Федорченка В.К. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2004. – 296 с.